

REFORMIRANA CRKVA
Medulićeva 18, 10144 Zagreb
tel/fax 01 4810696
GSM 098 304569
EM: reformo@email.t-com.hr

WEB, BLOG I VIDEO STRANICE

www.reformator.hr

<http://kalvini.wordpress.com>

www.rkczg.hr

www.youtube.com/user/reformatorhr

-RASPORED-

Nedjelja 18h
BOGOŠTOVLJE
NA DAN GOSPODNJI

Utorak 18h
MOLITVENI SASTANAK

Srijeda 18h
PROUČAVANJE BIBLIJE

Četvrtak 18h
KATEHZA
- Nauk Reformirane crkve -

LuX je časopis Reformirane crkve

Obraduje različite teme iz kršćanske bogoslovlje, reformatorskog nauka, donosi biografske prikaze, katehetski nauk te vijesti iz života Crkve.

Časopis je djelo ljubitelja Boga, te pobožnih i predanih vjernika.

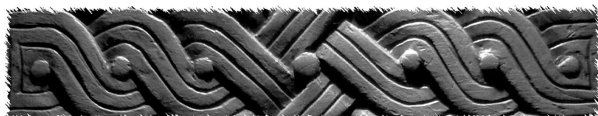

- Neka ova molitva bude nasgovor za svakodnevni zasgovor -

Svemoćući Gospode Bože naš nebeski Oče po svojoj milosti čuj i usliši molbe dok Ti se molimo vjerom i nadom:

1. *Za našu domovinu i sve njene građane kako bi ekonomska kriza bila prevladana, ljudi počeli tražiti smisao u vječnim vrijednostima, a ne prolaznom.*
2. *Za one koji su proganjani, povrijeđeni i bez zaštite zbog svoje vjere te ispravna uvjerenja.*
3. *Za mudrost i vodstvo Božje u životu i radu tvojih pobožnih i predanih vjernika.*

Ta molimo po Kristu Isusu Gospodinu našem koji živi i kraljuje zauvijek!
-AMEN -

EX TENEBERTS

LuX

Nakon tame Svjetlost!

- ČETRDESET DANA SLAVE GOSPODNE -

- PORUKE USKRSA -

- PROTESTANTSKA POBOŽNOST -

- DUHOVNOST, KATEHEZA, VJESTI -

ČETRDESET DANA SLAVE GOSPODNJE!

Korizma podsjeća na četrdesetodnevni post Mojsija, Ilije i Gospodina Isusa Krista te uvodi u proslavu centralnog kršćanskog blagdana, Uskrsa. Rano se javlja u kršćanstvu, a tijekom povijesti i kod kršćanskih zajednica imala je drugačije naglaske. Ipak, svi se slažu kako tijekom Korizme treba više promišljati vjeru u Boga, duhovno se obnavljati i činiti djela milosrđa.

Knjiga Izlaska od 19 poglavlja opisuje dolazak Naroda Božjega na brdo Sinaj. To se je dogodilo tri mjeseca nakon što su izašli iz Egipta, u kojemu su proboravili četrismo godina. Tamo su se od plemena razvili u narod, a pod vodstvom su Mojsija i nadahnućem Boga krenuli na povratak u Obećanu zemlju. Dolazak na Sinaj je značajan događaja u povijesti spasenja. Tamo je uspostavljen Savez, koji će brzo biti razvrgnut od Naroda zbog idolopoklonstva zlatnomu teletu, te ponovo potvrđen po milosti Boga. Na Sinaju je darovan Dekalog, temelje bogoljublja i čovjekoljublja, i smjernica svih ostalih zakonski odredbi. Deset Božjih zapovijedi će ostati temelj kršćanske pobožnosti i socijalnog nauka, ali ne i uvjet spasenja. Bog je izvor te objave, a Mojsije posrednik.

Biblijska knjiga Izlaska 24,18 - 31,18 opisuje boravka Mojsija četrdeset dana u slavi Gospodnjoj. Tijekom tog vremena Bog mu se je objavio te dao upute za uspostavu bogoštovnog sustava, te svetih predmeta i mjesta potrebnih za kult, kao što je Šator sastanka, Kovčeg saveza, žrtvenik itd. Tijekom boravka kod Boga, Mojsije dobiva i direkciju za uspostavu organiziranog Bogoštovlja, te uspostavu svećeničke službe. Prvo će biti u Šatoru sastanka, svetom i kulturnom mjestu Božje prisutnosti i Bogoštovlja, ali će se kasnije očitovati u Hramu, centru starozavjetne pobožnosti i vidljive manifestacije Boga na zemlji.

Potrebno je učiti nekoliko temeljnih koncepcija starozavjetne pobožnosti. Bog je izabrao Izrael da bude Njegov narod i predstavnik na zemlji. Taj je savez očitovan kroz Abrahama, ali će se na Sinaju potvrditi i utvrditi, te dobiti legislativnu dimenziju. Izrael je po odabranju i pozvanju trebao biti

svjedok i svećenik Boga: Izl 19,3-6. Zakonske odredbe služile su kao uzor i smjernica za Bogoštovlje, legislativu i ćudoređe. Ispravnost se pred Bogom pokazivala kroz održavanje Zakona koji je bio pokazatelj pobožnosti i vjere. Taj će koncept pokazati koliko je čovjek grješan i nesposoban pred Bogom, pa će zbog toga Gospodin Isus Krist doći kako bi u potpunosti ispunio sav Zakon. Kršćanstvo se temelji na milosti Božjoj i Radosnoj vijesti spasenja koja je dar Božji, darovan onima koji je Bog odabrao za spasenje: Ef 1,3-10.

Tijekom boravaka na Sinju, u četrdeset dana slave, Mojsije komunicira s Bogom na pristan i iskren način. Bog će odmah nakon toga i nakon što je Izrael otišao u idolopoklonstvo, što je vrlo bitno za uočiti, objaviti na vrlo zanimljiv način. Zapis iz Izl 33,11-23 svjedočanstvo je, jedno u nizu, kakav je Bog Staroga zavjeta. Na pomalo «nesvetom mjestu» tj. proplanku i špilji Bog se objavljuje. On je velik i moćan Stvoritelj svega, po riječi stvara, a Njegova je riječ posljednja! Bog je iznad svega, a čovjek malen, grješan i nedostojan da mu se Bog objavi. Ako bi zamislili sva mora ovoga svijeta, u njima kap onda je ona naš Sunčev sustav s obzirom na Svemir. Svemir je samo mala kap u svim morima svijeta prema onome što je Bog u svojoj moći, slavi, genijalnosti i kreativnosti. Ako tako promatramo Stvoritelja onda možemo razumjeti zašto je Bog iznad svega i zašto se samo Njemu treba u duhu i istini klanjati.

Tako velik i nedokučiv Bog opisan je kao onaj koji voli i prašta koji je pun milosrđa, mrzi grijeh ali voli čovjeka. Vodi razgovor s čovjekom te pokazuje koliko je blizak stvorenju. Božja ljubav, milosrđe i praštanje očitovano je po Isusu Kristu, tako Gospodin postaje jedini posrednik između Boga i čovjeka: «Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek - Krist Isus, koji sebe samoga daje kao otkup za sve.» I Tim 2,5-6. Taj jedinstveni Posrednik posreduje i danas: milost, spasenje, dobru, ljubav i praštanje!

CRKVENA OPĆINA KARANAC

Zajednica vjernika je ustrojena kao Crkvena općina još daleke 1576.g. Tijekom dugačke povijesti prolazila je različite etape duhovnog razvoja i djelovanja.

Crkvena općina ima organiziranu službu za vjernike, te stalnog župnika koji obavlja pastoralnu skrb te crkveni odbor (prezbiterij). U zajednici se redovito održava Bogoštovlje na Dan Gospodnji te za velike blagdane, proučavanja Svetoga pisama, predavanja sa posebnim naglaskom na rad sa ženama i mladima. Zajednica organizira katehetsku nastavu za pučkoškolce i srednjoškolce. Aktivna je u kulturnim aktivnostima i različitim projektima Crkve. Na mjestu sadašnje crkve, stajala je druga, čija gradnja datira sa kraja 17. ili početka 18. stoljeća. Na početku 19. stoljeća,

crkva je bila premala, pa su 1808. započeli gradnju nove, na zanimljiv način. Radove nisu započeli rušenjem stare, nego su nad njom sagradili novu, iskoristivši staru kao skelu. Kada je nova crkva završena, staru su kroz vrata iznijeli van. Tragovi ove gradnje mogu se vidjeti u tornju današnje crkve. Crkva je obnovljena 1983. Godine 2001. je obnovljeno krovšte župnog stana, a crkvena fasada je obnovljena 2009. Orgulje je 1862. načinio Lajos Moser, a obnovljene su 2006.

Pored Reformirane crkve djeluje Rimokatolička crkva, i Pravoslavna crkva. Prema popisu pučanstva iz 2001. u Karancu živi 1065 osoba od toga: 429 Hrvata, 341 Srbin, 219 Mađara, te 76 ostalih.

SVJETSKA EKUMENSKA MOLITVA

Povodom Svjetske ekumenske molitve, 4. i 5. ožujka u organizaciji Reformirane udruge žena (RUŽA) održane su u Korođu i Karancu molitveni skupovi i predavanja.

Svake godine u sklopu Reformirane Crkve u drugoj Crkvenoj općini organiziraju se skupovi koji obrađuju godišnji molitveni moto. Ovogodišnja nastojanja na svjetskom nivou organizirala je Udruga protestantskih žena iz Kameruna, a molitveni je slogan bio: «Sve što živi tebe slavi Gospodine!». Nazočni su molili prema molitvenim prijedlozima koje su dobili od organizatora. U sklopu molitve propovijed je održala pt. Ilona Anđel na temelju tekst iz Iza 42,10-17. Skupu su se odazvali predstavnici Rimokatoličke te Pravoslavne crkve.

Svjetski molitveni dan je započeo 1887, a danas su u ova nastojanja uključene Crkve iz 200 različitih zemalja. Godine 2011. Svjetski molitveni dan će organizirati žene iz Čilea. Reformirana Crkva se uključuje sustavno i organizirano, u ova nastojanja, od 1985. godine.

DJELOVANJE CRKVE U 2009. I PORUKA ZA 2010.

Poslanje je Crkve svjedočiti vjeru u Boga te promicati istine Svetog pisma kako to naučava reformatorski nauk.

Sukladno svomu poslanju i činjenici da Reformirana Crkva u Hrvatskoj djeluje 460. g. te je tijekom domovinskoga rata, razmjerno imovini koju ima, prošla najveća razaranja. Naše aktivnosti su usmjerene ka duhovnoj obnovi domovine, pastoralnoj službi i izgradnji vjernika, te materijalnoj obnovi objekata Crkve. Neki objekti koji su porušeni tijekom domovinskoga rata devedesetih i još uvijek čekaju obnovu kao prostor CO u Bilju. Neki su crkveni objekti u lošem stanju i još uvijek čekaju obnovu kao primjer CO Brekinska i Velika Pisanica. Na žalost, još uvijek postoje prikriveni oblici segregacije naših vjernika i pojedinih vjerskih službenika.

Sve su aktivnosti Crkve usmjerene promoviranju vrijednosti kršćanskog – kalvinskog nauka i na taj način participiramo u duhovnoj obnovi naše domovine. Po Crkvenim općinama organizirano je Bogoštovlje, kateheza za djecu i mladež, koje se održavaju u Crkvi i školi, molitveni sastanci te poduke Svetoga pisma za odrasle. Crkva je organizirala više različitih sadržaja koji imaju za cilj očuvanje kulturne tradicije i posebnosti ljudi u pojedinim dijelovima naše domovine te edukativne aktivnosti. Održano je više konferencija i predavanja za žene, prezbitere i vjernike, te međunarodna konferencija u sklopu Reformirane udruge žena. Kako bi naše informacije i stavovi bili dostupniji širokom krugu ljudi započeli smo medijski projekt web stranice. S posebnom

pozornošću obilježili smo petstotu obljetnicu rođenje Jeana Calvina o čemu su Hrvatska televizija i radio napravili emisije.

Crkva je ustrojena u dva Seniorata: Slavonški i Baranjski te ima 24 Crkvene općine i 17 zajednica vjernika. Posjete Bogoštovlja i aktivnosti Crkve su zadovoljavajuće ali uvijek treba raditi na tomu da se više te novih vjernika uključi u život i poslanje Crkve.

2010. će biti teška u ekonomskom i društvenom smislu. Iako val nesigurnosti prožima sve više ljudi, želimo jasno poručiti kako je sve moguće uz Božju pomoć i mudro društveno djelovanje. Stoga uz želju da svima bude bolje i blagoslovljenije potičemo vjernike na promicanje vjere u Boga kao temelj svjetonazora, a sve građane na izgradnju civilnog društva, ljudskih prava, obrazovanja, pravde i rada kao sigurnog puta u bolje sutra.

Sve vjernika potičemo da u svojim molitvama iznose i sljedeće zazive:

- **Za mudrost i vodstvo u radu te izgradnji Božjega kraljevstva u našoj domovini.**
- **Za duhovno obnovu društvene zajednice i mudro društveno djelovanje.**
- **Za razvijanje službe i projekata koji će svjedočiti vjeru u Boga i reformatorski nauk.**

PORUKE USKRSA

Za kršćane je Uskrs povijesni, a ne mitološki događaj. Bez uskrsnuća nema nade da su Kristove riječi istinite i iznesene u namjeri da pokažu i donesu smisao za život i smjerkaz kojim valja ići. Sljedeće poruke proizlaze iz Uskrsa:

Kristovo uskrsnuće očituje i potvrđuje pobjedu Svemogućega Boga. Vjera u Boga daje smisao životu, zbog toga vjerovanje donosi kvalitetu u život vjernika. Istinsko je vjerovanje prožeto pozitivnom promjenom pogleda na svijet, a ono se očituje u poboljšanju kvalitete života.

Nitko i ništa nema pobjedu nad onima koji se Bogu nadaju. Netko je zaključio da je religija moćna. To je točno, njena se moć očituje u tomu što ulijeva nadu! Kršćansko naviještanje ulijeva nadu ljudima, u vjeri leži snaga koja dolazi po Duhu Svetomu kojeg Bog daje vjernicima.

Uskrsnuće ukazuje da će vjernici, jednom, kao i Krist uskrsnuti. Okončanje života ne predstavlja strah i nesigurnost onima koji nasljeđuju Isu-

sov nauk. Život, kada se prekine, neće skončati, naša duša nastavlja živjeti, a jednom ćemo uskrsnuti kao što je i Krist. Smrt nije kraj nego nastavak života u drugoj, izmijenjenoj, dimenziji. Ona je neprolazna i neopterećena nesavršenošću, patnjom i bolima koje nas prate u sadašnjem životu.

Navještaj uskrsnuća Gospodina Isusa Krista centralna je poruka Evanđelja. To je nevjerovatna količina i nadnaravan događaj. Vjera Crkve se temelji na svjedočanstvima, te objavi Svetoga pisma ali i duhovnim iskustvima milijuna vjernika diljem svijeta.

Baš kako je Isus uskrsnu tako će ponovo doći, i njegovu kraljevstvu neće biti kraja!

PROTESTANTSKA POBOŽNOST

Pobožnost je stanje duha i način kako osoba, koja je vjernik, ostvaruje svoju vjeru u životu. Različite kršćanske tradicije razvijale su, ali to čine i danas, pristupe kako onostrano približiti čovjeku.

Namjera je ovim člankom, iz ugla tradicionalnog europskog protestantizam, naznačiti temelje pobožnosti. Iako tradicionalne protestantske crkve: reformirana-prezbiterijanska (kalvini), evangelici (luterani), i anglikanci (episkoplani) čine veliki korpus vjernika na našem kontinentu sa više desetaka milijuna pobožnih vjernika o ovim se zajednicama malo zna.

Crkve, nisu ujedinjene pod upravnim centrom, ideja koju protestanti sa sumnjičavošću promatraju, ipak navedene zajednice dijele zajedničku vrlo sličnu teološku tradiciju te identitet koji proizlazi iz reformacije 16.st. Strukture su im slične, a kod prve dvije navedene identične stoga ih se s pravnom svrstava u protestantsku tra-

diciju europske reformacije.

TEMELJNI KONCEPT
PROTESTANTSKE POBOŽNOSTI
Sveto pismo

Kada su jednog od najvećih teologa dvadesetog stoljeća profesora i pastora Reformirane Crkve u Švicarskoj Karla Bartha pitali koja mu je najdublja teološka

misao koju može reći, jednostavno je odgovorio: «Bog me ljubiti ja to znam; jer mi Biblija glasno govori o tome!»

Protestantsku pobožnost se ne može razumjeti izvan objave Svetoga pisma. Biblija je, za konzervativne protestante, Božja riječ, konačna i najveća objava Boga. Privatne objave, a posebno one koje ne mogu naći uporište u nauku Svetoga pisma se ne prihvaćaju. Tako se naučavanje mora promatrati kroz objavu Biblije. U Svetomu pismu Bog pregovara, a njegov je govor upućen cijelom svijetu te specifično vjernicima. Biblija je izvor pobožnosti na način da kroz njezino proučavanje i promišljanje vjernik razvija svoj odnos s Bogom

PREZBITERIJANSKA CRKVA SAD

Prezbiterijanska Crkva SAD (The Presbyterian Church U.S.A.) je tijekom domovinskog rata slala pomoć socijalnim i karitativnim ustanovama te pomagala Hrvatsku, i bili velika pomoć i podrška Reformiranoj Crkvi u Hrvatskoj sa kojom je u bliskim odnosima.

Prezbiterijanska Crkva broji 2.300.000 vjernika u više od 10.000 Crkvenih općina kojim služi 14.000 pastora. Organizirani u 173 prezbiterija (crkvenih područja) 16 sinoda, a Opća skupština (Sinoda) svih predstavnika crkve organizira se jednom godišnje. Crkva ima više desetaka tisuća prezbitera - starješina, laika izabranih u pastoralna vijeća i vodstvo zajednice sa pastorima.

Opći savjet Crkve pomaže u razvijanju različitih projekata te ima veliki spektar aktivnosti. Potiče vjernike i Crkvene općine na evangelizaciju i misiju, te aktivnosti u sklopu zajednice u kojoj djeluju. Temeljni interes ovog ureda je obnova postojećih Crkvenih općina te razvitak i ustroj novih. U bliskoj su povezanosti s prezbiterima: pastorima te izabranim laicima te pomažu zajednicama vjernika u duhovnoj obnovi i formiranju vjere.

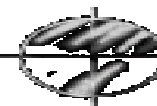
Savjet pomaže zajednicama da se bolje integriraju u društveno okružje te u svojim nastojanjima odražavaju različitosti koje postoje u tom društvu. Imaju dobro organiziranu kapelansku službu u američkoj vojsci, Crkva ima agenciju za pomoć socijalno ugroženima te onima koji su pogođeni nepogodama.

Presbyterian Disaster Relief je u mjesec

dana nakon velike tragedije na Haitiu skupila \$ 510,000 odnosno 2.840,000 KN te ostale materijalne pomoći.

Crkva ima 12 teoloških fakulteta, među kojima je i poznati The Princeton Theological Seminary. Ima svoju izdavačku kuću koja je podijeljena u tri nakladnika, godišnje tiskaju više od stotinu različitih naslova, te imaju svoje izdanje studentske Biblije. Tiskaju različite časopise koji su usmjereni ka poboljšanju duhovnog života vjernika. Crkva ima misijsku organizaciju koja prikuplja pomoć za različite projekte diljem svijeta, djeluje više od dvjesto godina. Imaju organiziran sustav financijske pomoći zajednicama, gdje Crkvene općine mogu dobiti pozajmice sa vrlo mali kamatnim stopama, povoljnijim nego u bankama. Na taj način mogu izgrađivati, obnavljati ili kupovati svoje bogoštovne i druge objekte za potrebe vjernika.

Prezbiterijanska Crkva nasljeđe i konfesionalni identitet ima u protestantskoj reformaciji 16.st. poznatoj kao kalvinizam, te je dio Svjetske alijanse Reformiranih Crkava. Ekumenski je nastrojena te vrlo aktivna u društvenom životu. Prezbiterijanska Crkva je dala čak deset predsjednika, te najviše potpredsjednika, njih dvanaest, SAD-a. Potrebno je istaknuti i predsjednika koji je najzaslužniji za rušenje komunizma Ronalda Regana koji je bio član Prezbiterijanske crkve.

REFORMIRANA CRKVA U RUMUNJSKOJ

Reformirana Crkva u Rumunjskoj (Romániai Református Egyház) sastoji se od dvije biskupije. Prema posljednjim statistikama iz 2002. ima 701.077 vjernika. Njezina je povijest dugačka, a zajednice su organizirane već oko 1540. g. Prva Sinoda je bila u Nagyenyed 1564. od kada službeno i organizirano djeluje na području današnje Rumunjske.

Tijekom 17. stoljeća Crkva je imala veliku duhovnu obnovu i uspostavljanje mnogih institucija i Crkvenih općina koje su djelatne i danas. Godine 1622. je ustrojena i Teološka akademija koja i danas školuje buduće službenike Crkve.

Težak period Crkva je imala tijekom komunizma kada je opljačkano puno imovine: zgrada, zemlje, a vjernici su bili proganjeni i segregirani. Crkva je prije dolaska komunističke strahovlade imala više od petsto škola koje su pokradene. Kuriozitet je povijesti i činjenica da je rušenje totalitarističkog sustava u Rumunjskoj 1989. otpočeo pastor Reformirane crkve László Tókéš kasnije biskup, a danas zastupnik u Parlamentu EU. Nakon njegove iskre narod je zapalio plamen koji je srušio komunistički sustav, diktatora i masovnog ubojicu Nikolaea Causescua. Biskupiju Erdély (Transilvanija s centrom Cluj) predvodi biskup dr. Pap Géza. Crkva je

ustrojena u 16 seniorata u kojima djeluje 503 Crkvene općine, imaju više stotina filijala i dijaspora tj. zajednica vjernika koje nisu ustrojene kao Crkvene općine. U biskupiji služi više od 400 pastora. Ova biskupija ima dvije osnovne škole, osam srednjih škola, te 31 instituciju i zakladu. Imaju svoj teološki fakultet, Protestantski teološki institut u Cluju, te socijalne ustanove i domove. Crkva ima šest đačkih domova od toga četiri djeluju i kao škole, te učiteljsku akademiju Babes-Bólyai. Biskupija posjeduje višu školu za crkvenu glazbu, višu medicinsku školu za asistenta liječnika opće prakse, te smjer hotelskog menadžmenta. U tiskarskoj kući izdaju više desetaka naslova svake godine, te redovito tiskaju novine «üzenet-poruka» te imaju svoj radio. Druga biskupija Királyhágómellék (Partium oko Orade) predvođena je od biskupa Csúri István. Biskupija ima devet seniorata, 282 Crkvene općine, u kojima služi 318 pastora. Imaju 34 crkvene institucije, i dvije visokoobrazovane institucije. Izdaju svoje novine Harangszó tj. Zvuk zvona.

U posljednjih dvadeset godina Reformirana Crkva u Rumunjskoj doživljava duhovnu i materijalnu obnovu. Dobro se razvija u pastoralnom, evangelizacijskom i socijalnom angažmanu. Iako imaju izazove djeluje na dobrobit društvene zajednice.

i prema Bogu. Biblija je objektivan kriterij po kojemu se može jasno znati što je ispravno i valjano te kako i što vjerovati.

Stoga je propovijedanje i poučavanje Svetoga pisma u zajednici vjernika te proučavanje i promišljanje u osobnoj pobožnosti temelj na kojemu se gradi protestantska pobožnost.

Obraćanje

Obraćanje je proces ili trenutak duhovne obnove, različito se očituje i nema jedinstvenog pravila kako se odvija. Ipak je jasno očitovano obraćenja vidljivo u vjeri te usmenoj ispovijedi vjere u jednoga Boga u Trojstvu, Trojstvu u jedinstvu, nepomiješane osobe niti podijeljene biti. Dakle vjere u Boga Oca, Boga Sina (našega Gospodina Isusa Krista) te Duha Svetoga.

Obraćanje nastupa djelovanjem Duha Svetoga te ga je nemoguće umjetno proizvesti ili stvoriti, pokreće ga Boga i daje komu želi. U tom su interaktivnom djelovanju Boga i čovjeka propovijedanje Božje riječi te iznošenje istina Svetoga pisma i kršćansko Bogoštovlje ključni. To ne umanjuje važnost navještaja Radosne vijesti u svakodnevnom životu i onim situacijama koje su manje «konvencionalne». Evangelizacija tj. iznošenje temeljnih istina Svetoga pisma bitan su dio koji vodi do obraćenja i novog života po vjeri u Boga.

Protestantska pobožnost, vidljiva iz nauka reformatora 16.st. i velikih uzora, jasno upućuje na ovu temeljnu misao na kojoj se trebao temeljiti duhovni život pojedinaca, te se prenosi na život zajednice vjernika.

Život s Bogom

Često se puta protestantizam oslikava kao udaljen, hladan i distanciran, posebno se to voli pripisati kalvinizmu. Obično to čine oni koji misle da je takvim opisom najlakše «otjerati» ljude od protestanta, jer balkanci vole smatrati kako protestantizam nije za naš puk. Istina da, kao i u svakoj zajednici, posebno koja je tako velika kao navedene ima onih koji su manje zainteresirani za pobožnost. Mnogi naslijede identitet bez da ga istinski upoznaju. Tu je činjenicu vrlo lako uočiti na religijskom identitetu naše domovine.

Ipak, protestantska pobožnost stavlja naglasak na život s Bogom. Ma koliko to zvučalo nemoguće, apstraktno i neostvarivo valja naglasiti nekoliko temeljnih odrednica koje pojašnjavaju i približavaju ovaj koncept. Život s Bogom se može živjeti u svakodnevnom životu bez obzira na posao koji radimo ili službu koju imamo. Takav život počinje duhovnom regeneracijom koja otpočinje već po sakramentu krsta, ali se u djetetu razvija tijekom vremena, isto tako se može dogoditi

u kasnijoj životnoj dobi. Ta je svjesnost vjere prvi preduvjet života s Bogom.

Život s Bogom se razvija kroz interaktivan odnos. Što to znači? Molitva koja je razumljiva kao mogućnost susreta i «dijaloga» s Bogom, koja nije ograničena formom i liturgijom što ne znači da i jedno i drugo treba odbaciti, je taj «mehanizam» koji uvodi u interaktivan odnos s Bogom. Potrebno je naglasiti kako se taj odnos razvija, a spoznaja Boga dovodi do stabilnosti duha i svrhovitog života. Život s Bogom se odvija kroz inteligentnu duhovnu interakciju, ma koliko ova izjava može zvučati kao da je upućena samo učnim ljudima to nije točno. Naime svatko bez obzira na spol, rasu, boju kože, funkciju u društvu, stupanj inteligencije ili završene škole može biti u interaktivnom odnosu s Bogom, na svom nivou. Svi oni kojima je Bog uputio poziv i dao dar vjere, a to su oni koji prihvaćaju da ima Boga iako ga ne mogu opipati ili vidjeti, oni su koji mogu živjeti s Bogom.

Zajednica vjernika

Crkva je zajednica vjernika koji se okupljaju za zajedničko Bogošavlje te na taj način ispunjavaju svoje duhovne potrebe. Skupine vjernika stvaraju organizacije, to je razumljiva i potrebna nakana. Prema tome svi oni koji govore i rade protiv vidljive Crkve bez ob-

zira kako se ona zvala rade protiv Boga.

Iako su organizacije pa tako i Crkve sačinjene od nesavršenih i grješnih ljudi one su potrebne iz više razloga. Budući je čovjek društveno biće on ne može sam opstati niti materijalni niti duhovno, u susretu s drugima ostvaruje se osobnost čovjeka. Čovjek je čovjek upravo po tome što se susreće, vodi dijalog te izmjenjuje svoje razmišljanje. Organizirana zajednica vjernika tj. Crkva je potrebna jer je «Tijelo Kristova» čija je glava sam Gospodin Isus Krist. U Crkvi se jasno poučava Božja riječ te održava Bogošavlje, administriraju sakramenti i poučava Sveto pismo.

Iako mnoge religijske skupine koje se vole predstavljati za protestante, potiču individualističku pobožnost izvan tradicionalnih crkava, to nije tradicionalni protestantizam. Na kraju želimo opisati važnost zajednice jednom usporedbom. Kao što jedan komad drveta koji se izvadi iz goruće vatre puno kraće daje toplinu tako je i sa vjernikom, pobožnost se uvijek treba očitovati u zajednici vjernika jer je tamo jača energija koja i duže traje.

dati život, onda bi opravdanje dolazilo doista od Zakona.

Ali je Pismo sve zatvorilo pod grijeh, da se obećanje, na osnovi vjere u Isusa Krista, dadne onima koji vjeruju ... prema tome, Zakon nam je bio čuvar da nas vodi u Krista, da se vjerom opravdamo"

Gal 3,21ss.

TIJELO NE MOŽE ISPUNITI

ZAKON

Jer nijedno «tijelo» nije moglo, i ne može, zadovoljiti ili ispuniti Božji zakon, zbog slabosti koje bivaju i ostaju u nama do naše smrti. Apostol Pavao nam poručuje:

"Doista, ono što je bilo nemoguće Zakonu, jer je zbog tijela bio nemoćan, ostvario je Bog, poslao je, radi grijeha, svoga vlastitog Sina u obličju grješnog tijela i osudio grijeh u tijelu"

Rim 8,3.

Zato je Krist svršetak Zakona i njegovo ispunjenje za nas: Rim 10,4. On je postao proklet radi nas kako bi nas oslobodio prokletstva Zako-

na: Gal 3,13. Time nam pruža ispunjene Zakona po vjeri i Njegova je pravednost i poslušnost pripisana nama.

U KOJOJ JE MJERI DOKINUT ZAKON

Zakon je Božji stoga ukinut u tolikoj mjeri da nas više ne osuđuje niti donosi Božji gnjev na nas. Jer smo pod milošću a ne pod Zakonom. Štoviše, Krist je ispunio sav Zakon. Dolazeći u Tijelu nestadoše sjene, tako da sada u Kristu imamo istinu i svu puninu. Međutim, mi ne preziremo i ne odbacujemo Zakon zbog toga, jer se sjećamo riječi Gospodnjih: *"Nemojte misliti da sam došao ukinuti Zakon i Proroke! Ne dođoh ih ukinuti, već ostvariti"* Mt 5,17. Znamo da nam je kroz Zakon dan uzor vrline i mane. Znamo da pisani Zakon pri tumačenju Evanđelja služi na dobrobit Crkve. Jer premda je Mojsijevo lice bilo prekriveno, apostoli govore da je to «pokrivalo» maknuto i dokinuto dolaskom Krista. HV XII

O BOŽJEM ZAKONU

VOLJA JE BOŽJA OBJAVLJENA U ZAKONU BOŽJEM

Nučavamo da je volja Božja obznanjena u Božjem zakonu; što Bog želi ili ne želi da činimo, što je dobro i pravedno, odnosno što je zlo i nepravedno. Zato ispovijedamo da je Zakon dobra i svet.

ZAKON PRIRODE

Taj je Zakon jednom zapisan u ljudska srca Božjem prstom: Rim 2,15. Nazvan je Zakonom prirode Mojsijevim zakonom na dvije ploče, a na drugom je mjestu upisan prstom Božjem na dvije ploče i detaljno objašnjen u knjigama Mojsijevim: Izl 20,1-19; Pnz 5,1-30. Zbog jasnoće treba naglasiti; razlikujemo moralni Zakon koji je sadržan u Dekalogu ili na dvije ploče i prikazan u knjigama Mojsijevim, ceremonijalni Zakon koji određuje ceremonije i štovanje Boga, od pravosudnog Zakona koji se tiče političkih i općih stvari.

ZAKON JE CJELOVIT I SAVRŠEN

Vjerujemo da je sva Božja volja i sve što je potrebno za svakidašnji život sadržano u Zakonu. Jer u suprotnom Gospodin nam ne bi zabranio dodavanje ili oduzimanje bilo čega iz Njegova Zakona, niti bi nam zapovjedio da hodamo uskim putem ne okrećući se od njega desno ili lijevo: Pnz 4,2. 13,1.

ZAŠTO JE ZAKON DONESEN

Nučavamo kako nam je taj Zakon dan, ne da bismo bili pravedni njegovim održavanjem nego da upoznamo naše slabosti, grijehe i osudu, te očajavajući zbog naše slabosti bili obraćeni u vjeri u Krista. Jer apostol otvoreno obznanjuje:

*"Zakon, zapravo rađa gnjevom" i
"Zakon uistinu, služi samo točnoj spoznaji grijeha"*

Rim 3,20. 4,15.

"Kad bi bio dan Zakon koji bi mogao

POSljedICE PROTESTANSKE POBOŽNOSTI

Legitimno je postaviti pitanje, kako se takova pobožnost očituje u svakodnevnom životu i društvenoj zajednici, tj. koji su njezini učinci? Ako je samo apstraktna i nema doticaja sa stvarnim životom upitna je i njezina vrijednost, ma koliko se to na prvi pogled čini proturječnim.

Kako smo već naveli, u Europi, ima veliki broj vjernika navedenih zajednica, s obzirom na ukupno pučanstvo. Švicarska ima oko 30% kalvina, Mađarska oko 20%, Nizozemska 20%, Velika Britanija oko 14%. Njemačka ima oko 30% luterana, a Skandinavske zemlje više od 60%. Velika Britanija ima 29% anglikanaca itd. Promatrajući društvene učinke koji proizlaze iz protestantske pobožnosti potrebno je istaknuti sljedeće.

Istinsko razumijevanje protestantske pobožnosti stvar stabilnost i uredna život. Pod «urednošću» podrazumijevamo takovo stanje uma i duha koje nastoji djelovati na način da stvara i promiče stabilnost, kreativno osmišljava život

i pozitivno mijenja društvo oko sebe. Takova pobožnost daje smisao i svrhu za život.

Protestantizam stavlja naglasak na pravedno društveno uređenje, socijalnu pravdu, skrb za nemoćne i socijalnog ugrožene, te provođenje zakona. Zakona koji je odraz društvenih potreba i uređivanja odnosa među ljudima, a ne fasada zbog drugih. Zbog toga se u protestantskim zemljama Europe stavlja veliki naglasak na pravedno društvo koji se temelji na poštivanju Boga i vjere te društvenoj skrbi za sve jedinice zajednice, jer je društvo jako onoliko koliko je jak njezin najslabiji član.

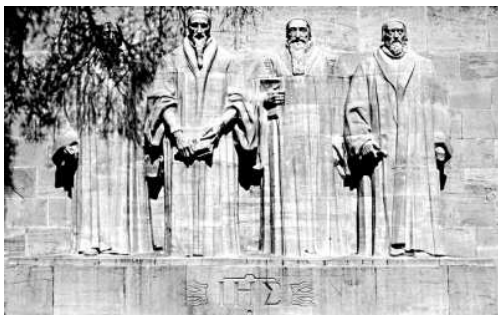
Praktične se implikacija protestantske pobožnosti očituju i u tomu da je Crkva dio svijeta, a time društva. To će reći niti superiorna niti podređena, sastavni je dio zajednice, a jaka je onoliko koliko su njezini vjernici aktivni. Iz toga proizlazi i pristup poslu, pa je tako svako zvanje «služba Bogu». Dakle, može se slaviti Boga i na onom poslu kojega se obično smatra manje važ-

nim, svako je zvanje «sveto» onoliko koliko se njime časti Bog. To ne umanjuje vrijednost i važnost Crkve ili Bogoštovlja, naprotiv iz njihova djelovanja proizlazi takov pristup. Poznata je činjenica da protestantizam stavlja veliki naglasak na radnu etiku. Ono što je manje poznato da se ta radna etika temelji na pobožnosti.

Jezgrovito i pojednostavljeno rečeno: osoba koja je prakticira takovu pobožnost nastoji svojim radom i poštenjem na poslu slaviti Boga. Takova osoba troši onoliko koliko je potrebno za život, da se ne ugroze potrebe i da se pristojno živi. Poštenim radom i osobnom potrošnjom koja se svodi na potrebno, a ne rastrošnost stvara se akumulacija kapitala. Istina je sljedeća, ona se ne vidi u prvoj pa čak ni u drugoj nego tek u kasnijim genera-

cijama. Sve iluzionističke slike zapada u kojemu su svi bogati i dobro žive, a da malo ili ništa rade čista su besmislica. Oni koji bi lakim putem do bogatstva trebaju znati da je to opsjena. Tek se upornim radom, racionalnom potrošnjom, štedljivošću može doći do zemlje blagostanja, a to se na žalost u tranzicijskim zemljama, kakva je i naša, često zaboravlja.

U zaključku je potrebno istaknuti kako ne postoje brza i jednostavna rješenja. Nakana i nije davati recepte nego skrenuti pozornost te proširiti kut gledanja. Zajednica se može mijenjati onoliko koliko je svaki pojedinac spreman na pozitivne promjene. Prema tome samo tamo gdje je dovoljan broj pojedinaca koji su spremni vjerovati i živjeti svoju vjeru vidljivi su duhovni i društveni pomaci.

nitelju. 17. srpnja 1505, u dobi od dvadeset dvije godine, pristupio je Augustinskom samostanu u Erfurtu, izdvojivši se iz društva, obitelji i prijatelja te od izazova svijeta. Knjige Platon i Virgije, koje je ponio sa sobom, bila su jedina sjećanja na prijašnji život.

U redovničkoj je zajednici odlučio poraditi na svomu putu spasenja. Čitao je knjige iz teologije, postio i molio, odricao se svega ali ipak nije našao mir. Uskoro je pronašao Bibliju, te se prvi puta susreo sa njom, i počeo predano studirati. Ipak je imao osjećaj težine te nije mogao vidjeti evanđelje: radosnu vijest. Išao je do generalnog vikara svoga reda, Staupitza, pobožnog čovjeka koji ga je poslao među augustince, te je obilazio njemačke mistike. Jedan ga je poučio što je to grijeh, i što znači milost, drugi mu je pomogao da shvati kako vjera treba doći iz srca. Ipak i dalje nije imao mir. Tijekom svoje duhovne borbe pozvan je na novi posao. Frederick Magnanimous, Elektor Saksonski, najcjenjeniji među germanskim plemstvom, osnovao je novi univerzitet u Wittenbergu, i Staupitzu je naloženo da pronađe predavače. 1508. Luthera su imenovali profesorom filozofije i on je počeo poučavati. 1512. postao je doktorom Biblijske teologije te je poučavao Psalme i poslanice apostola Pavla od Rimljana do Galacana. Tijekom studija čitao je mistike, Taulerove Propovijedi, te knjižicu Germanska teologija. Tijekom korizme je

nastupila kriza njegova života. 1511. poslovno je poslan u Rim. Tamo je otišao kao srednjovjekovni teolog, a vratio se kao protestant. Otišao je vjerujući u spasenje po djelima, a vratio se vjerujući u opravdanje po vjeri.

Susret s Rimom poticaj na obraćenje!

Luther je otkrio ono što je Rim bio već stoljećima, mjesto izopćenosti. Išao je tamo poput Židova koji ide u Jeruzalem. Sam je opisao svoj susret sa gradom, kad je došao na ulaz kleknuo je i poviknuo, «Pozdravljam te 'Sveti Rimu' trostruko sveti od krvi mučenika prolivene na ovom mjestu!». Ugledao je loše redovnike i svećenike, koji su ismijavali religijsku službu koju su održavali. Ugledao je ljude pohlepne i podmukle, a papa je bio malo bolji od bezbožnika.

Luther je došao u Rim pronaći Sveti grad, kako ga je zvao u Njemačkoj, siguran put do spasenja i začudo našao je Krista. Upravo je u Rimu, u centru korupcije i bogohulja, shvatio da je spasenje dovoljno doći Kristu i sve njemu prepustiti, oprostjenje dolazi od Boga te potom otpočinje kršćanki život. Otišao je u Wittenberg kao promijenjen čovjek. Već je postajao popularan kao propovjednik, ali kad se vratio iz Rima propovijedao je kao što su samo rijetki mogli. Postao je prvi čovjek Univerziteta, prijatelj Staupitza, svoga generala, i Fredricka, svoga princa.

MARTIN LUTHER, RANI ŽIVOT I OBRAĆENJE

Luther se rodio 10. studenog 1483. u Eislebenu. Za sebe je volio reći: da je seljak iz seljačke obitelji. Otac mu je bio rudar, a majka domaćica.

Njegovo je djetinjstvo bilo tužno te unatoč tomu što u kasnijoj dobio ima puno radosti, u njegovom životu je bilo tragova tuge koju je povezivao sa svojim djetinjstvom. Njegov je otac nakanio da bude pošten čovjek. Odlučio je da njegov sin izuči pravo i bude odvjetnik, ne bi li ovladao strašnom tiranijom nad germanskim seljakom, Rimskim zakonom, koji je kmetu bio stalna prijetnja. Sukladno odluci Luther je poslan na školovanje u Mansfeld, Magdenburg i Eisenach.

Život siromašnog znanstvenika bio je vrlo težak. Bio je gladan, tučen i zlostavljan iz dana u dan. Kruh je zaradivao pjevanjem u svrhu skupljanja milodara. U Eisenachu je upoznao ljudsku dobrotu, kada je gospođa Cotta privučena njegovom tugom i lijepim glasom odlučila udomiti ga. Iz Eisenacha je otišao za Erfurt, na sveučilište, i od tada počinje njegov streloviti uspon. Nije učio samo pravo, nego je čitao i Cicerona, Platusa, Terenca i Livy. Čitao je velike teološke knjige srednjovjekovne Crkve, iznova sve dok ih nije naučio napamet. Također je čitao djela hrabroga engleskog Franjevca Williama Occama koji je hrabro ustao protiv papa u četrnaestom stoljeću te je potaknuo Wycliffa i Husa na isto. Luther ga je od milja zvao: «Occam moj dragi učitelj!». 1503. je diplomirao, a 1505. doktorirao. Bio je poznat po svojim oštroumnim dosjetkama i elokvenciji. Bio je na putu da postane ono što je njegov otac htio, veliki advokat.

Ipak ga je savjest mučila, a osjećaj grješnosti stalnoga bio prisutan, stalno je razmišljao o Božjemu gnjevu. Nije mogao vidjeti Božju ljubav. Njegov je otac bio krut i surov, te je o Nebeskom Ocu mogao misliti samo kao o breme-

Rodio se
10. studenog 1483.
u Eislebenu.

Za sebe je volio reći: da
je seljak iz seljačke
obitelji.

Otac mu je bio rudar, a
majka domaćica.

1503. je diplomirao, a
1505. doktorirao.

1511. poslovno je poslan
u Rim. Tamo je
otišao kao srednjovjekovni
teolog, a vratio se
kao protestant.

Otišao je vjerujući u
spasenje po djelima, a
vratio se vjerujući u
opravdanje po vjeri.

GOSPODINE ŽELIM TI PJEVATI O DOBROTI I PRAVDI

«Milost i pravdu pjevat ću, slaviti ću
tebe, Gospode, razmišljat ću o putu
pobožnom; kad ćeš ti doći k meni?»

Hodit ću čista srca u kući svojoj. Oči
svoje neću nikada upravljati na, zle
stvari; jer mrzim na djela bezbožna;
neću za njima pristajati.

Neka je daleko od mene srce lažno;
neću da što znam o zlu. Tko tajno o-
pada bližnjega svojega, toga ću ušut-
kati; tko gleda okom oholim i srce
ima naduto, toga ne mogu podnositi.»

Psalam 101, 1-5

Ova riječ nije biblijski događaj, već je divan psalam. Govori o tako dobrim stvarima koje su od Boga pripravljene za sve nas. Ali nitko ga neće dobiti tko ne želi, a svatko će dobiti tko ga želi.

Gospodin Isus Krist je rekao o svojim: Iz moje ruke nitko ih ne može oteći! To je istina, ali svatko se može iskliznuti, mnogi su iskliznuli. Iz Gospodinove ruke iskliznuo je Juda i drugi, tako su mnogi otišli. Oni koji već Krista u vjeri

poznaju i između njih i Gospodina se stvorila jedna blagoslovljena, jaka i sigurna vjerska spona, neka ne puste tu ruku. Iz te ljubavi i milosti, nitko te ne može isključiti. Stoga pripazimo da tu ljubav ne izgubimo.

*Želim TI pjevati o
dobroti i pravdi Gospodine!*

Taj Psalam je napisao David. On koji je imao ogromno duhovno iskustvo, shvatio je dvije stvari koje su u životu najvažnije. Ništa nije toliko važno, kao dvije spoznaje. Razumjeti Božju ljubav, vjerovati i odgovoriti na to pokornim životom. To je tajna svakoj sreći na zemlji i u vječnosti!

Prihvatiti Božju ljubav, pokoriti se pred Njim, pasti u «ropstvo» Isusove ljubavi. Zato piše apostol Pavao da je Isusov «rob». To je bio jedan divan život, čudesan život i tu ljubav treba uzvratiti. Imamo jako milostivog Boga, ali imamo i Njegove zakone. Gospodin je rekao da dolazi kiša i sunce. Dolazi puno blagoslova na nevjernike i vjernike. Na dobre i zle. Međutim,

Bog daje blagoslov našem srcu koji je stalan.

*Želim TI pjevati o
dobroti i pravdi Gospodine!*

Gospodinovu ljubav nije dovoljno samo prihvatiti već i uzvratiti. Gospodin nas podsjeća: Tko poznaje Moje zakone i održi ih taj voli Mene. Postoji samo jedan način uzvraćanja ljubavi. Poslušnost. Mnogi misle da je Gospodinova ljubav dovoljna za sve. Zar Gospodin nije volio Judu? Volio ga je. Da li je to uzvratio Juda? Nije. Što se dogodilo sa Judom? Izgubio se! To je uvijek tako. Možemo živjeti u Kristovoj blizini 60-70 godina. Mogu se iskusiti rajske snage. Znamo da je Juda činio čuda. Sav sretan je izlagao Isusu da su mu još i zle sile popustile. Što se ipak dogodilo s njim? Nikad iz srca nije volio Krista. Volio je Gospodinove darove. Duševnu snagu, vlast, i maštao je o tome da u Isusovom kraljevstvu bude negdje blizu prijestolja. Nemojmo voljeti samo Gospodinove darove, nego Njega samog.

*Želim TI pjevati o
dobroti i pravdi Gospodine!*

To moramo naučiti. Poznajete tu ljubav? Pored toga sve drugo izbljedi. Ništa se ne može mjeriti s njim. To je kao u primjeru, kada je čovjek pronašao biser, sve je prodao da ga kupi. Da li je nama Isus najdragocjenije blago? Isus ne želi u našem životu biti na drugom niti na trećem mjestu. Samo na prvom. Ako je Gospodin, Isus Krist, tada neka bude On jedini naš Gospodin. Rođenjem mi stižemo u spremno čekani, pripremljeni svijet, uživamo u Gospodinovim darovima i blagodatima a živimo u njoj kako hoćemo. Nije li to čudno? Da u vaš vrt uđe netko i počne saditi i preuređivati. Što bi rekli na to? To je moj vrt! Mi smo stigli u božji svijet i uređujemo. Puno toga uništimo, preuredimo. Ali sa kojim pravom? Tko je vlasnik? Netko bi rekao, da je zdravlje moje ? Snaga je moja? Djeca su moja? Sve su to Božji darovi. S njima postupamo kako želimo. To je zloupotreba i grijeh naspram Božje dobrote. Mnogi govore: Imam samo jedan život, ja ga živim tako. Zar je život tvoj? Sretan je čovjek koji je osigurao svoj život i dao ga Gospodinu.

*Želim TI pjevati o
dobroti i pravdi Gospodine!*

Tko je za vas Isus Krist? Je li to istina: Želim ti pjevati o dobroti i pravdi Gospodine? Tko Gospodina pošteno voli, taj neka i pošteno služi Gospodina. Za njega je Biblija životni zakonik. Tko ima Bibliju i pred njim Biblija ima ugled, ako ju čita neka bude poslušan Božjoj riječi. Od nje bolja knjiga ne postoji. Ta knjiga ne laže. Nikada neće prevariti. Ona ne šteti ni kralja ni prosjaka. Žalosno je kako puno ljudi čita horoskope, misleći da će tamo saznati svoju sudbinu. Ne trebaju nam horoskopi i slično. Tvoja sigurnost, tvoja zaštita je jedino Gospodin Isus Krist. Svako jutro započni s Isusovim imenom. Reci: Gospodine hvala ti što po tvojim zakonima mogu ići i kreni ka novom danu. To će biti tvoj sigurnosni obrambeni zid.

*Želim TI pjevati o
dobroti i pravdi Gospodine!*

David je rekao, slavim Te sa instrumentom od deset struna. Taj instrument je čovjekovo srce. Deset struna su deset zapovijedi. Netko sedmu strunu ne voli zazvučati. Ne čini preljube! Nemaj drugih bogova. Ta je struna poki-

dana. Ne svjedoči lažno. Ne pože-li... Te smo strune pokidali. To više nije instrument. Neka bude vaš život jedna divna pjesma. Jedna ispovijed, uzvraćanje Božje ljubavi. Vjerujte može čovjek biti jako bolestan, može biti opterećen mnogim problemima, ipak iznutra ima takav mir, mir s Kristom. Mnogi su ljudi ožalošćeni, ravnodušni ili sputani, razočarani ili nesigurni, pustite u svoja srca Božju ljubav. Sve će se razriješiti, promijeniti.

Savršeni put je Gospodin Isus Krist! On je rekao: Nitko ne može do Oca, samo kroz mene. Nema drugoga puta: ni preko crkvenih velikana, ni preko svetaca niti kipova. Isus je jedini put! Pjevajmo o Božjoj ljubavi i njegovim zakonima. Pazimo na savršen put. Zovimo Gospodina: Kada ćeš doći k meni?

Blagoslovljeno služimo Gospodina, da taj blagoslov preko nas Božjom milošću pređe i na druge!